

Heidi Mary Hansen
AC Fuldmægtig
Piniarnermut, Aallaaniarnermut Nunalerinermullu Immikkoortortaq
3900 Nuuk

7. januar 2016

Qilalukkanik qaqortanik qernertanillu 2016-imi pisassiissuteqarnissanut tunngatillugu tusarniaanermut akissut

APNN qilalukkanik qernertanik qaqortanillu pisassiissutissat pillugit siunnersuutininik november 2015-imi tusarniummik nassiussaqaqpoq, taannalu NAMMCO-p JCNB-llu ataanni ilisimatuussut-sikkut suleqatigiissitap (JWG - Joint Working Group) innersuussutigisai naapertorlugit suliaallu-ni.

Tassani biologit siunnersuineranni nutaartaavoq qilalukkanik qernertartassiissutigineqarsin-naasutut innersuussutigineqartut agguarneqarsimmata sumiiffinnut piniarfiusartukkaarlugit aammalu qernertat Canadami ukiisarfimminniit Kalaallit Nunaani aasisarfimminnut agguataar-tarnerat pillugit paasissutissaatit naapertorlugit. Biologit kingullermik qilalukkat pillugit siun-nersuineranni Kalaallit Nunaata kitaanut (Qimusseriarsuaq minillugu) qernertanut tunngatillu-gu pisassiissutigineqarsinnaasutut innersuussutigineqartut 125-nik qaffariaateqarput. Taama-tut innersuussuteqarnermi piumasaqaatigineqarpoq pisassiissutit JWG-p nalunaarussiaa naa-pertorlugu piniarfiusartunut tallimanut immikkoortunut agguarneqarnissaat (Etah:5; Qaa-naaq:98; Qimusseriarsuaq:70; Uummannaq:154; Qeqertarsuup Tunua:97).

APNN tusarniummik nutartikkamik 4. januar 2016 nassiussaqaqqippoq, tassanilu qilalukkanut qernertanut pisassiissutissat immikkoortunut marlunnut immikkoortinneqarsimapput, tassalu Qimusseriarsuarmut aammalu Kalaallit Nunaata kitaanut (Qaanaaq, Uummannaq kiisalu Qe-qertarsuup Tunua tassunga ilaallutik). Tassani aamma qilalukkat qernertat 20-t piniartunit Upernavimmiunit Uummannap eqqaani pisarineqarsinnaasussatut illuartinneqarlutik.

Siunnersuummi nutaami Tasiilap eqqaamiuinullu pisassiissutigineqarsinnaasut 2014-imut na-leqqiullugu qilalukkanik qernertanik qulinik qaffariaateqarput, tassa pisassiissutiginiarneqarlutik qernertat katillugit 28-t, taamaalilluni biologit kingullermik siunnersuinerannit aqqaneq marlunnik amerlanerusunik pisaqartoqarsinnaassalluni. Ittoqqortoormiinut pisassiissutiginiar-neqartut allannguuteqaratik 2015-imi pisassiissutigineqartut amerlaqatigaat, tassa qernertat 70-it pisassiissutiginiarneqarlutik; allatut oqaatigalugu biologit siunnersuinerannit 20-nik amer-lanerusunik pisassiiniartoqarluni.

Tusarniaanermi siullermi november 2015-imi nassiunneqartumi ukiut pisassiiffiusussat 2016-2020-mut ingerlatinniarneqarput, uanilu tusarniaanermi nutaami 2016 kisimi pineqarluni.

APNN-miit Pinngortitaleriffimmeersut isummerfigisassanik aaliangersimasunik kissaateqarfigi-neqarput, uku pineqarlutik: 1) Tunup imartaani qilalukkanik qernertanik pisassiissutissat aam-ma 2) JCNB-p NAMMCO-llu qilalukkat qaqortat Maniitsup avataaniit kujammut piniagaajun-naarsillugit eqqissisinnegarnissaannik siunnersuinerana, tassa qilalukkat qaqortaqtigiiat ta-maani siusinnerusukkat ukiisarfimminni nungutaaffigisimasaanni kiisalu Kalaallit Nunaata ki-

taata imartaani ukiuunerani nalinginnaasumik naammattoorneqartarfimmik avataani naammattoorneqartarfiini.

Qilalukkat qernertat

Qilalukkanut qernertanut tunngatillugu pisassiissutiginiarneqartut pillugit Pinngortitaleriffimmeersut oqaatigiumasaat makkuupput:

- Tusarniutigineqartumi siullermi ukiunut arlalinnut pisassiissuteqartarnissamik siunnersuut, pisarineqanngitsoorsimasunik nuussisarnissamik imaluunniit ukiut ilaanni pisarqarpallaarsimagaanni ukiup tulliani ilanngaateqartitsinissamik ajornanngitsunnguamik aaqqiissuteqartarnissamik periarfissiigaluarpoq. Tusarniummi uani kingullermi ukiunut arlalinnut pisassiissuteqartarnissamik periarfissaq atorunnaarsinneqarsimavoq.
- Kalaallit Nunaata kitaata imartaani piniarfiusartunut pisassiissuteqarsinnaanermik biologit siunnersuinerisa malinneqaannarnissaat innersuussutigineqarpoq, taamaanngip-pammi qilalukkat piniagaanerisa piujuartitsinermik tunngaveqartumik ingerlanneqarnerat uppersarneqarsinnaassanngimmat. Taamaaliortoqarsinnaavoq toqqartumik Naalakkersuisut oqaluuserisassaanni (tassa novemberimi tusarniutigineqartumi tabel 2 aamma 3 naapertorlugu) imaluunniit kingusinnerusukkat APNN nammineq taamaaliortoqarsinnaavoq.
- Pinngortitaleriffimmeersut Tunup imartaani qilalukkanik kisitsinissaat 2016-imi pisusatut pilersaarutigineqarpoq, kisiannili taamaalioreernerup kingorna apeqqutaalluni kisitsinermi pissarsiarineqartut paasissutissat akuerineqarsinnaanerat aatsaat JWG-p tullianik 2017-imi ataatsimiinnissaanni pitsaassuilerneqarsinnaassapput, taamaallilluni siusinnerpaamik 2018-imi pisassiissuteqarniarnissani aatsaat atorneqarsinnaassallutik.
- JWG-p paasissutissaatai naapertorlugit Tasiilap eqqaanullu qilalukkanik qernertanik 16-init amerlanerusunik pisassiissuteqarniarnerit aammalu Ittoqqortoormiunut 50-inik pisassiissuteqarniarneq piujuartitsinermik tunngaveqartumik pisassiissuteqarnissatut isigineqarsinnaanngillat.
- Pisassiissutigineqarsinnaasutut tusarniummi innersuussutigineqartut qularnanngitsumik CITES-ip nalunaarutaa naapertorlugu Kalaallit Nunaannit qilalukkanit qernertaneersunit avammut nioqqutissianik nioqquteqarnerup qernertaqassutsimut uloriarnartorsiortitsisuunnginneranik uppersarnaaniartarnissat illersorneqarsinnaassanngillat.

Qilalukkat qaqortat

Qilalukkanut qaqortanut tunngatillugu Maniitsup avataaniit kujammut eqqissisinneqarnissaat eqqarsaatigissagaanni, imartaq pineqartoq tamarmi qangaanerusoq ukiuunerani qilalugaqatigiiaat qaqortat ukiivigisarsimavaat, taamaattumillu tamaani ukiiveqaqqittalersinnaanerinik periarfissaq mattutivinneqarsinnaanani.

JCNB/NAMMCO-llu siunnersuineranni siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aqutsinissaq isiginiarneqarneraaq. Qulakkeerlugu oqaatigineqarsinnaanngilaq qilalukkat qaqortat eqqissisinneqarnerat peqqutaalluni imartanut kujasinnerusunut uteqqissinnaanissaat. Ilisimasaqanngilagut qilalugaqatigiiaanik qaqortanik siusinnerusukkat nungutaaffigisimasaminnut uteqqittoqarsimaneranik. Kalaallit Nunaata kitaata kujasinnerusuani qilalugaqatigiiaanik qaqortanik nungutsisimaneq nunarsuaq tamakkerlugu isigalugu pisoq kisiartaasoq immikkuullarissuuvoq. Arferillu allat eqqarsaatigissagaanni aammalu imaani miluumasut allat eqqarsaatigalugit imar-

tani siusinnerusukkut nungutaaffigisimasaminnut uteqqittunik assersuutissaqarpoq, soorlu ilisimaneqartutut arfiviup Qeqertarsuup Tunuanut uteqqinnera.

NAMMCO-p siunnersuinermigut anguniagaraa qilalukkat qaortat siusinnerusukkut najortar-simasaminnut utersinnaanissaannut periarfissiinissaq. Sumiiffiit aaliangersimasut qilalugarniar-fiusinnaajunnaarsillugit eqqissisimatitassanngortinneqarsinnaanerat allanik iluaqutissartaqar-poq, taakkuli NAMMCO-mi eqqartorneqarsimanngillat. Qilalukkat qaortat Maniitsup avataa-niit kujammut ullutsinni pisarineqartartutuanguit qularnanngitsumik ukiuunerani Kalaallit Nunaata kitaaniittartut qilalugaqatigiiaat qaortat ilaanneersuugunarput, taakkulu nalingin-naasumik Maniitsumiit avannamut ukiisartuupput. Qaqortaqatigiit taakku pineqartut amerliar-torput aammalu amerliartortinneqarnissaat anguniarlugu aqutsivigineqarput, tamakkiisumik amerliartorsinnaassuseqalernissaat (Maximum Sustainable Yield Level) anguniagaalluni. Qila-lukkat qaortat Maniitsup avataaniit kujammullu eqqissisinneqaraluarpata sulii amerliartorsin-naanissaannut periarfissaat pitsaanerulissagalarpoq, tassami qilalukkat qaortat eqqissillutik imartani kujasinnerusuni kinguaassiorsinnaalissagaluarmata. Tamannalu anguneqarsinnaassa-galarpat siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu avannaatungaani najugannaarineru-saanni pisarineqarsinnaasalerumaartussat amerlanerulersinnaassagalarput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Fernando Ugarte, immikkoortortami pisortaq

Rikke Hansen, ilisimatusartartooq